

Закон «Про освіту» та новації у сфері релігійної освіти

У межах освітньої реформи в Україні запроваджено принцип “гроші за учнем” для приватних закладів освіти та низку інших новацій, які позитивно вплинуть на розвиток освіти з релігійною спрямованістю .

Довгоочікуваний Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 року набув чинності у четвер, 28 вересня. Серед засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності визначено різнобічність та збалансованість інформації щодо політичних, світоглядних та релігійних питань (стаття 6).

Релігійні організації, як і раніше, можуть виступати засновниками закладів освіти. Це право новий Закон надає будь-якій фізичній та/або юридичній особі (стаття 1), яка має необхідну матеріально-технічну та науково-методичну базу, педагогічних та інших працівників (стаття 14).

Державні та комунальні заклади освіти відокремлені від церкви (релігійних організацій), мають світський характер. Водночас, **відтепер будь-який приватний заклад освіти має право визначати релігійну спрямованість власної освітньої діяльності** (стаття 31). Додаткові вимоги до провадження педагогічної (науково-педагогічної) діяльності у таких закладах освіти визначаються їхніми установчими документами.

Така новація важлива для багатьох приватних закладів освіти, заснованих віруючими від імені церков. Адже релігійні організації лише у 2014 році отримали право засновувати приватні навчальні заклади державного стандарту освіти.

Здобувачі освіти не можуть бути обмежені у праві на здобуття освіти в державних і комунальних закладах освіти за їх належність або неналежність до релігійних організацій чи

політичних партій (об'єднань).

Водночас, керівництву закладів освіти, педагогічним, науково-педагогічним і науковим працівникам, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється залучати здобувачів освіти до участі в заходах, організованих релігійними організаціями чи політичними партіями (об'єднаннями), крім заходів, передбачених освітньою програмою. Однак ця заборона не поширюється на згадані вище приватні заклади освіти, зокрема засновані релігійними організаціями, які визначили релігійну спрямованість власної освітньої діяльності.

Згідно Закону, **виховання в сім'ї є першоосновою розвитку дитини як особистості**. Батьки зобов'язані формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану (ч.3 статті 55).

Крім цього, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами (ч.2 статті 54).

Важливою новацією нового Закону України «Про освіту» є запровадження принципу “гроші за учнем”. Тобто йдеться про **державне фінансування шкільного навчання навіть для тих учнів, які навчаються у приватних закладах освіти, в тому числі заснованих релігійними організаціями**. Варто зауважити, що ця норма Закону набирає чинності з 1 січня 2019 року.

“Держава здійснює фінансування здобуття особою загальної середньої освіти у приватному або корпоративному закладі освіти, що має ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти, за рахунок коштів державного

та місцевих бюджетів шляхом передачі такому закладу освіти цільового обсягу коштів у розмірі фінансового нормативу (з урахуванням відповідних коригуючих коефіцієнтів) бюджетної забезпеченості одного учня, який здобуває повну загальну середню освіту, та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України”, – зазначено у п.10 статті 78 Закону.

Про запровадження принципу “гроші за учнем” задля розвитку приватних навчальних закладів постійно закликала Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій, зокрема у листі до Президента України у квітні 2013 року.

Водночас, **Закон запровадив нову класифікацію закладів освіти – прибуткові та неприбуткові** (стаття 22). Це дозволяє приватним закладам освіти, заснованим зокрема релігійними організаціями, бути звільненими від сплати податку на прибуток і витратити усі фінансові надходження на розвиток закладу.

Новації торкнулися і богословської освіти. Одночасно внесено зміни до Закону України «Про вищу освіту», згідно яких вчена рада вищого навчального закладу отримала право приймати остаточні рішення про визнання документів про вищу освіту, виданих закладами вищої духовної освіти, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку, під час зарахування вступників на навчання (п. 14¹ ч.2 статті 36).

Максим Васін, правовий експерт
Джерело: irs.in.ua